

Století plné diskuzí: projekt Máslo-Douda a začátek cesty k moderní čistírně

Kryštof Drnek

V roce 2025 uplynulo sto let od předložení jednoho z nejkontroverznějších návrhů na řešení čistírny odpadních vod pro Prahu, známého jako projekt Máslo-Douda. Tento návrh, který měl posunout hranice pražské kanalizace a ochrany Vltavy, se stal klíčovým spouštěcím mechanismem pro desítky let trvající debatu o budoucím směřování pražského odkanalizování.

Původní bubenečská čistírna, navržená Williamem H. Lindleyem a spuštěná v roce 1906, byla ve své době moderní, ale po první světové válce už rostoucí metropoli nestačila. Lindleyův systém byl projektován pro zhruba 150 000 obyvatel, avšak po spojení okolních obcí do Velké Prahy v roce 1922 se toto číslo stalo nedostatečným minimem. Navíc se čistírna, původně umístěná na hranicích města, ocitla uprostřed nové zástavby.

Ing. Eduard Máslo, penzionovaný geometr Kanalizační kanceláře, se v roce 1925 rozhodl situaci radikálně řešit. Jeho návrh počítal s přesunem čistírny mimo městský obvod, do obce Řež, asi 11 km od Bubenče. Důvodem bylo jak odstranění provozních problémů zařízení uvnitř města, tak ochrana co nejdelšího úseku Vltavy před znečištěním. Po Máslově smrti v roce 1926 projekt dokončil Ing. Václav

Douda a předal ho k vodoprávnímu schválení v roce 1929.

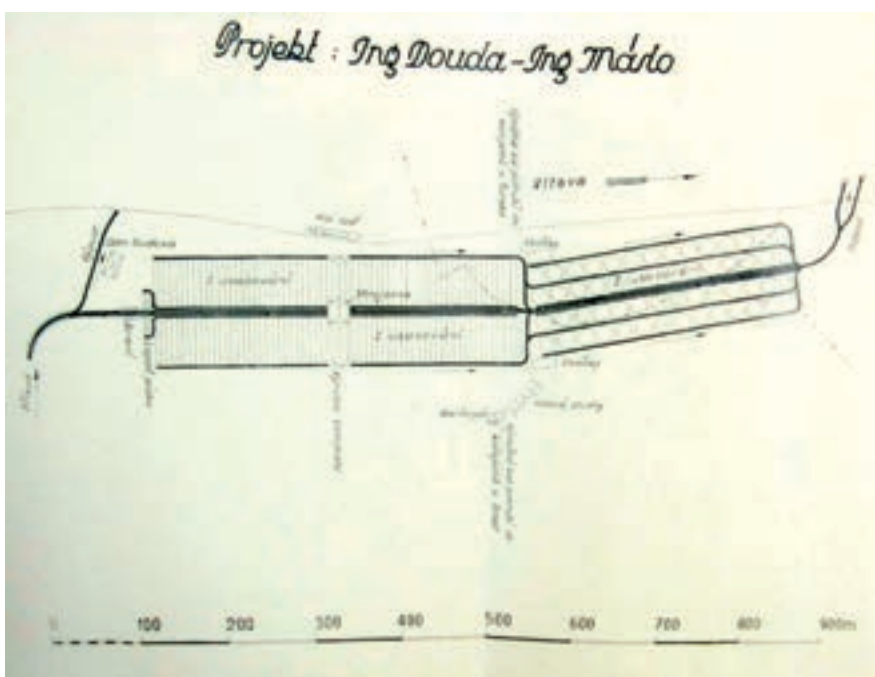
Projekt Máslo-Douda byl dimenzován s ohledem na statistiky předpokládající do roku 2000 celkem 1,7 milionu obyvatel Prahy a celkovou rozlohu odkanalizovaného území 17 200 hektarů.

Klíčovou součástí projektu bylo dopravit splašky do Řeže, projekt proto počítal s vybudováním 10 km dlouhého potrubí. I kvůli tomu byl finančně náročný a jeho odhadovaná cena představovala 155 milionů Kč.

Ačkoliv byl projekt Máslo-Douda velkorysý ve svých rozměrech a vizi, měl zásadní technologickou vadu. Ing. Máslo navrhoval, aby z finančních důvodů nová čistírna fungovala pouze na mechanickém základě (prosté usazování kalů), stejně jako ta stará bubenečská. Dalším důvodem byla skutečnost, že původní vodo-

Ing. Eduard Máslo

právní povolení pro starou čistírnou, které mělo přejít na čistírnu novou, biologické čištění vůbec nezmiňovalo.

V době, kdy byl projekt předložen, však již byla ve světě známa a používána moderní metoda biologického čištění. Široká nesouhlasná argumentace se proto vynořila právě kvůli nedokonalému umístění splaškové vody a nehospodárnosti umístění čistírny tak daleko od Prahy, pokud mělo být čištění pouze mechanické.

Alternativní návrhy v té době již počítaly s biologickou částí čištění. Tato kontroverze ohledně umístění versus technologie – a fakt, že pozemky v Řeži již byly zakoupeny – vedla město k vypsání generální soutěže na novou čistírnu v roce 1933.

Soutěž v letech 1933–1934 sice přinesla mnoho kvalitních návrhů, které již většinou využívaly biologické čištění, ale paradoxně nepřinesla jasné řešení. Všechny tři nejlépe umístěné projekty přitom opět umísťovaly čistírnu mimo Prahu – Podhoří, Řež a Roztoky.

Ačkoliv i další projekty se opíraly o již zakoupené pozemky v Řeži, město se nedokázalo rozhodnout. Diskuze se táhla i přes druhou světovou válku a poválečné posudky německých a sovětských expertů.

Konečné rozhodnutí padlo až 13. dubna 1954, kdy vláda ČSSR schválila výstavbu ústřední čistírny na Císařském ostrově. Tím se definitivně uzavřela desítky let trvající anabáze řešení

kanalizačního systému. Pozemky v Řeži, které Ing. Máslo a Ing. Douda před sto lety zakoupili pro čištění splašků, jsou dnes ironicky využity pro Ústav jaderné fyziky.

*PhDr. Kryštof Drnek, Ph.D.
historik Pražských vodovodů a kanalizací, a. s.*

Pražská Ústřední čistírna odpadních vod na Císařském ostrově